

Med sidespring

A TASTE OF HONEY („En Duft af Honning“). Prod.: Woodfall 1961 (Tony Richardson). Instr.: Tony Richardson. Manus.: Shelagh Delaney og Tony Richardson efter Delaneys skuespil af samme navn. Foto: Walter Lassally. Musik: John Addison. Dekor.: Ralph Brinton. Medv.: Rita Tushingham, Dora Bryan. Murray Melvin, Paul Danquah, Robert Stephens, David Boliver, Moira Kaye, Herbert Smith.

Visconti, Sjöberg, Bergman og Tony Richardson har tilfælles, at de formår at skelne skarpt mellem teater- og filminstruktion. Der er ikke meget „teater“ i deres film, og man har endnu til gode at opleve en Bergman-forestilling på „Dramaten“ blive udskældt for at være for meget „film“. Richardson, der med held har filmatiseret teaterstykker, han selv har sat op, synes at være den af dem, der er mest bange for „teater“ i film. „En Duft af Honning“ tyder på det.

Det er en smuk og bevægende film – derom er der ingen tvivl – og den formår i langt højere grad end den danske teateropførelse at engagere os, ja den åbner nye perspektiver i Shelagh Delaneys stykke, perspektiver man anede, men som på Allé-Scenen blev stillet i skygge af farce og tour-de-force numre, der sjældent er egnet til nuanceret menneskeskildring. Man forbløffedes egentlig over, at der ikke var mere råben og skrigen i filmen – at deltagerne i dette grumme og betagende rottevæddeløb om livslykke ikke stod skarpere over for hinanden – som på teatret. Nu har Richardson vanen tro pillet en del af replikkerne ud, og han har uden tvivl gjort det med held. Han kan tillade sig at dvæle ved væddeløbets deltagere, og han kan udbygge de noget skematiske bifigurer, i første række Geoff, men også Jimmy og Peter, og han kan gøre det uden at skade forholdet mellem mor og datter. Teatrets verbal-akrobatik er for en stor del afløst af velplacerede nærbilleder af reaktioner. Smukkest er måske Dora Bryans korte øjeblikke med selvransagelse og følelse af utilstrækkelighed, men også Rita Tushinghams øjne udtrykker mange stumme replikker, mange „teaterord“.

Richardson har, som i sine tidligere teaterfilmatiseringer, rykket handlingen ud af det bundne milieu, ud på gaden, ud i naturen, og friheden inspirerer både ham og tilskueren således, at centrale scener bibringes rigere proportioner og større vægt. Men i samme åndedrag må det hævdes, at „En Duft af Honning“ afslører en tendens hos Richardson til det ekstravagant idylliske i skildringen af personerne i forholdet til deres milieu. Færerne i „Free Cinema“-stilen er åbenbare. Umiddelbart afløses af udspekuleret følt og melankolsk, og personerne står i fare for at blive domineret af havnekajer og gasbeholdere. Poesien går i retning af føleri. Endnu en fare fra ovennævnte stil ligger i artistieriet, som når Richardson lader byens statuer paradere ligegyldigt forbi i en lang sekvens, eller når han og Walter Lassally boltrer sig i forlystelsesparkens gynger og karuseller. Det er ikke milieuskildring. Det betyder intet for personernes sindstilstand – de skændes jo i øvrigt lige godt alle steder – og det er ikke naturlige, dramatiske hvilepauser. Det er vist desværre blot kruseduller med den ene funktion at fylde og evt. imponere tilhængerne af en god gang kamera-artisteri.

At det er en yderst seværdig film vil være fremgået af megen omtale og ros fra kompetent side, og filmen føjer sig smukt til øjeblikkets respektindgydende engelske produktion, men den fører intet til, går ikke videre, viser ikke vejen frem. Alligevel er der også i denne film inspiration at hente for danske filmfolk, der måske for traditionelt har opmærksomheden henledt i sydlig og sydvestlig retning.

Poul Malmkjær.

Nok en gang

Maurice Bessy: Histoire en 1000 images du cinéma. Editions du Pont Royal. 1962.

Endnu en billedbog! Hvilket nummer i rækken? Man husker det ikke, og man modtager den med nogenlunde samme følelse som var det den nye telefonbog. Den ligner den foregående; man har blot ændret nogle navne og tal.

„Dr. Caligaris Kabinet“ er blevet til 1920 i stedet for 1919, *Sven Gade* er blevet til *Sven Gad*, *Hilda Borgström* til *Borgoström* etc. etc., og man kan jo altid give sig til at tælle fejl. Så kan man kigge på den typografiske kvalitet (billedvalget varierer ikke meget, og man skal ikke give sig til at spekulere på, hvad der har fået billedsammensætteren til at foretrække den ene film frem for den anden), og den er i dette tilfælde ikke spor opløftende. Men omslaget er flot og af en fasthed, der umiddelbart forleder en til den tro, at man holder en bog af værdi i sin hånd, og det kan nok sælge den. Det skulle også være det eneste. Nu må markedet være dækket med filmhistorier i 1000 billeder.

P. M.

Om Dreyer

Jean Sémoulué: Dreyer. Classiques du Cinéma, Éditions Universitaires, Paris 1962.

Indtil nu er det kun lidt, som man i bogform har kunnet finde om Dreyer. Man har hovedsageligt måttet referere til *Ebbe Neergaards* monografi fra 1940, der som bekendt også foreligger i engelsk oversættelse, og som af forfatteren selv blev kaldt „en forholdsvis lakonisk lille bog“. Endvidere er der skrevet om dansk films ener af *Angelo Solmi* (på italiensk), og af *Jerzy Plazewski* (på polsk). En ny bog om Dreyer er derfor ingen dårlig idé, og man kan kun beklage, at det ikke blev en dansker, der skrev den. Trods alt er Dreyer en dansk filmkunstner, og hans isolation herhjemme skyldes mindre hans værks egenart end talentets størrelse. *Sémoulué* slår da også i sin indledning rigtigt fast, at „l'oeuvre de Dreyer constitue l'expression d'un génie danois, non du génie danois“. *Sémoulué* er i det hele taget en velfunderet skribent, selvom han ikke til daglig beskæftiger sig med film. Han er gymnasielærer og mindre interesseret i filmkunsten som helhed end i visse af dens udøvere. Han har tidligere i samme serie udsendt en bog om *Bresson*, og „Kosmorama“s læsere kender ham fra hans artikel i nr. 56.

Sémoulué erklærer straks, at han hverken vil betragte Dreyers værk fra sociologiske, biografiske eller historiske synsvinkler, men alene udforske „La création d'un monde, l'élaboration d'un style“, og han fraviger ikke i bogen på noget punkt denne synsmåde. Han går frem fra film til film og påpeger klart den enhed, der

er i Dreyers værk, de forholdsvis enkle temaer, som Dreyer har digtet over i film efter film, og karakteriserer præcist instruktøren som „un homme sensible, qui veut rendre avec simplicité la complexité humaine“. Dreyers film indtil „Jeanne d'Arc“ opfatter *Sémoulué* som skitser og tillob til det store manifest fra 1928, hvor den psykologiske realisme når sin fulde udfoldelse. Derefter beskæftiger forfatteren sig indgående med „Vampyr“, „Vredens Dag“ og „Ordet“, og han finder ikke som andre, at Dreyer først og fremmest er den store stumfilminstruktør.

*Sémoulué*s bog er for et internationalt publikum en fortrinlig indføring i Dreyers værk. Den giver i første række en karakteristik af Dreyer, hans ideer og hans stil. Det har ikke været *Sémoulué*s agt at præstere en analyse af disse ideer og denne stil, og bogen tilfredsstiller derfor ikke dem, der kunne ønske sig en dyberegående vurdering af Dreyers film. Denne bog har vi stadig til gode. *Ib Monty.*

Grundig

Jörn Donner: Djävulens ansikte. Ingmar Bergmans filmer, Aldus/Bonniers, Stockholm, 1962.

Ved siden af *Jacques Siclier's Bergman*-bog er *Jörn Donners* nye værk den hidtil mest indtrængende og detaljerede analyse i bogform af Bergmans film. Tilsyneladende under påvirkning af den amerikanske litterære „New criticism“ koncentrerer Donner sig om en udførlig indholds- og temafortolkning med et minimum af rent biografisk stof. Der ofres heller ikke megen plads på æstetisk kvalitetsvurdering af de enkelte film, hvad Donners omhu i analysen dog i nogen grad kompenserer for. Desuden drager forfatteren ved udstrakt, men skønsom citering glimrende fordel af de bedste Bergman-analyser fra tidligere biografier og tidskrifter verden over. Man kunne måske have ønsket sig, at Donner i højere grad havde for søgt at indkredse den specielt bergmanske, visuelle magi i film som „Sommerleg“, „Det syvende segl“ og „Ved vejs ende“, men som helhed er hans bog meget respektindgydende, og der er grund til at glæde sig over, at den er oversat til dansk i Uglebogsserien. Bogens velvalgte illustrationer, prægtige bibliografi og udførlige noteapparat gør den udmærket egnet som grundbog til studiet af Bergman.

Morten Piil.